

ПРАВОВІ ТЕНДЕНЦІЇ РЕГУЛЮВАННЯ СТАРТАПІВ У ЄС

Інноваційна діяльність є одним з провідних рушіїв національних економік. Ключовим суб'єктом на ринку інноваційних робіт, товарів та послуг є стартап як новостворений суб'єкт господарювання, основною сферою діяльності якого є інновації. У зв'язку з цим, наразі в Європейському Союзі прослідковується тенденція реформування національного та наднаціонального законодавства з метою забезпечення максимально ефективного сприяння заснуванню та діяльності стартапів в ЄС.

Ключові слова: стартап, Декларація «Startup Nations Standard», інноваційна діяльність, державна реєстрація, адміністративні послуги.

Постановка проблеми. Розвиток інформаційно-комунікаційних технологій, цифровізація суспільства, перехід споживачів у сферу електронної взаємодії з продавцем товарів, послуг, робіт викликає потребу у правовому забезпеченні ефективного розвитку інноваційних галузей економіки. При цьому, в першу чергу, необхідно враховувати потреби інноваційних новостворених суб'єктів підприємницької діяльності – стартапів, правова природа та специфіка правового регулювання яких не має єдиного розуміння як в Україні, так і іноземних державах. Разом з тим, саме стартапи є основаними «споживачами» грантових пропозицій та сприяють залученню додаткових інвестицій, в тому числі і іноземних, в економіку окремих держав. Саме тому Європейський Союз (далі – ЄС) у свій політиці у 2021 році взяв курс на максимальне стимулювання заснування стартапів у ЄС як особами, що вже проживають у державах-членах, так і іммігрантами з третіх держав, адже саме від рівня розвитку інноваційного підприємництва напряду залежить економічна стійкість та потенціал майбутнього держави.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідженню питання сутності, ознак та правових специфік функціонування стартапів у національній правовій системі України та на міжнародному рівні присвячували свої праці такі вчені як: С. Бланк, Дж. Гусман, С. Штерн, С. В. Глібко [1], І. В. Подрез-Ряполова, [2] К. А. Карбовська [3], Т. В. Котай [4], Л. Гуляєва, Л. Жук [5] та інші.

Метою цього дослідження є здійснення комплексного аналізу правових тенденцій розвитку стартапів в ЄС та відповідність цим тенденціям нормативно-правових актів та правозастосовної практики України.

Виклад основного матеріалу. На сьогоднішній день в ЄС на завершальному етапі знаходиться підписання Декларації «Startup Nations Standard». Шляхом аналізу змісту цієї Декларації, на ранній стадії розвитку стартапів можливо виділити наступні вектори розвитку правового регулювання держав ЄС:

1) швидка державна реєстрація стартапу (за загальним правилом – 1 день, однак, у виняткових випадках пов'язаних з необхідністю додаткових перевірок, – не більше тижня);

2) вартість адміністративних послуг, пов'язаних з реєстрацією не може перевищувати 100 Є.

3) наявність ефективних служб підтримки засновників стартапів;

4) наявність єдиного веб-порталу, на якому наявна весь обсяг актуальної правової інформації про порядок реєстрації, адміністративні збори та можливості фінансування;

5) наявність електронної системи підтримки, в тому числі з інших країн ЄС;

6) визнання юридичних документів інших держав ЄС як підтвердження реєстрації стартапу [6].

Цією ж Декларацією передбачено взаємодію з особами держав – не членів ЄС, що включає в себе, з одного боку пришвидшений порядок, оформлення віз для осіб, що планують зареєструвати стартап у державі-члені ЄС, що може досягатися шляхом наявності у засновника стартапу партнера з держави ЄС, або наявності у такого засновника відповідного досвіду ведення інноваційного бізнесу, а з іншого – стимулювання повернення до ЄС стартапів, засновники яких емігрували в інші держави.

Крім того, декларується зменшення податкового навантаження та спрощення адміністративних про-

цедур, з метою реалізації керівного принципу підтримки підприємницької діяльності ЄС – «Think Small First» («Спочатку подумай про малих»).

Звертає на себе увагу закріплений принцип позитивної дискримінації у сфері публічних закупівель інноваційної продукції. Так, декларовано доцільність офіційного закріплення стимулювання придбання інноваційної продукції саме у стартапів, яким має надаватися перевага перед великими підприємствами. У цьому ж аспекті здійснюється посилення захисту майнових прав інтелектуальної власності на інноваційний продукт, які, за загальним правилом, маю залишатися у стартапа.

В частині фінансової підтримки встановлено обов'язок держав виділяти частину коштів з Фонду відновлення та стійкості (Recovery and Resilience Facility) для залучення інвестицій та підтримки стартапів. В цьому ж аспекті, необхідно зауважити на обґрунтовано очікуваному значному позитивному ефекті від зменшення податкового навантаження на бізнес-ангелів – фізичних осіб, які здійснюють інвестування у високо ризикові проекти (переважно стартапи) на ранніх стадіях їх розвитку.

Окремо, у аналізованій Декларації встановлено спрямованість держав на цифровізацію державно-приватних відносин зі стартапами та масштабування цифрової грамотності серед їх засновників.

Станом на березень 2021 року Декларацію «Startup Nations Standard» підписали 24 держави – члени ЄС і лише 3 держави утримуються від підписання: Угорщина, Болгарія та Хорватія [7].

В якості наступного кроку розглянемо досвід реалізації окремих положень пропонованої Декларації у країнах ЄС та в Україні.

1. Швидкість реєстрації підприємницької діяльності

Враховуючи, що стартапи маю ознаку початкового етапу ведення підприємницької діяльності, їх засновники зазвичай провадять діяльність у формі фізичної особи-підприємця або товариства з обмеженою відповідальністю. Обрання вказаних організаційно-правових форм пов'язане з національною специфікою українського податкового та господарського законодавств.

У ЄС також поширеною є організаційно-правова форма приватного підприємства.

В першу чергу здійснимо аналіз досвіду швидкої реєстрації підприємницької діяльності у ЄС.

Так, в Італії діє інтернет-портал «Comunicazione Unica D'impresa» («Єдина Ділова Комунікація»), метою якого є спрощення взаємодії між компаніями та органами державним управлінням завдяки застосуванню єдиної процедури щодо зобов'язань зацікавлених сторін перед Торговими палатами, Агенцією доходів та низкою інших державних органів, до

компетенції яких віднесено регулювання та контроль за господарською діяльністю. Реєстрація на вказаному порталі є безкоштовною. Розкладка «Зміни у компанії» містить розділ «Інноваційні стартапи». З аналізу вказаного розділу випливає, що інноваційний стартап додатково до загальних даних (адреса місцезнаходження тощо) протягом 6 місяців після закінчення кожного фінансового року має оновити інформацію про діяльність та витрати на дослідження та розробки, професійна кваліфікація та досвід членів та робочого персоналу, перелік прав промислової та інтелектуальної власності, професійні відносини з інкубаторами, інвесторами, університетами тощо. Позитивним аспектом є те, що такі зміни вносяться до Реєстру без сплати адміністративних зборів.

Разом з тим, наразі в Італії існує складна ситуація із правовим регулюванням реєстрації інноваційних стартапів, оскільки внаслідок ухвалення рішенням національного суду було запинено дію Декрету Міністерства економічного розвитку Італії від 17 лютого 2016 року «Методи складання актів про реєстрацію товариств з обмеженою відповідальністю (інноваційних стартапів)». У зв'язку з цим, обмежено реєстрацію інноваційних стартапів у найбільш поширеній – так званій стандартній – формі. Залишається можливою лише реєстрація за допомогою акта, складеного нотаріусом, або реєстрація стартап-компанії, яка утворюється державним актом [8].

Крім того, вартісною є і сама процедура реєстрації інноваційного стартапу – 1999 євро (з ПДВ, податками та нотаріальними зборами) і включає створення цифрових підписів та засвідчених електронних листів для всіх учасників та для нової компанії, а також присвоєння номера ПДВ, складання декларації про початок діяльності тощо [9].

Таким чином, можна зробити висновок, що не дивлячись на наявність єдиного порталу для реєстрації стартапів в Італії наявні прогалини у законодавстві, що спричиняють «блокування» реєстрації стартапів у певних організаційно-правових формах. Крім того, не відповідає вимозі Декларації і вартість такої реєстрації стартапів, що може стати перепорою для низки засновків суб'єктів господарювання.

Аналізуючи, в аспекті вищевикладеного досвіду Італії, нормативно-правове регулювання реєстрації стартапів в Україні необхідно зазначити наступне. Одними з найбільш поширених форм ведення господарської діяльності в Україні є реєстрація фізичною особою-підприємцем або створення товариства з обмеженою відповідальністю.

Так, здійснити реєстрацію фізичної особи-підприємця (далі – ФОП) можливо у декілька способів. Зокрема, найбільш поширеними є реєстрація через

додаток «Дія» або шляхом звернення до Центрів надання адміністративних послуг (далі – ЦНАП).

Для реєстрації ФОП через додаток «Дія» фактично необхідним є лише електронний цифровий підпис, оформити який можна безкоштовно протягом кількох хвилин, зокрема, через електронні сервіси Приват Банку. Персональні дані особи та необхідні документи (ідентифікаційний код та паспорт) вже знаходяться у системі «Дія». Таким чином, особі не потрібно додатково формувати пакет документів. Реєстрація відбувається шляхом заповнення онлайн-форми протягом одного дня. Вказана послуга є безкоштовною. Після здійснення реєстрації відбувається постановлення на облік. Вказана процедура відбувається протягом кількох днів, однак на пряму не впливає на право здійснювати підприємницьку діяльність [10].

У випадку відсутності у особи електронного цифрового підпису, можливим є звернення до ЦНАПу. В такому разі реєстрація також проводиться протягом одного дня.

Щодо реєстрації товариства з обмеженою відповідальністю (далі – ТОВ), то необхідно зазначити, що більшість стартапів України обирають саме цю організаційно-правову форму діяльності господарського товариства. Це пов'язано із наступними перевагами:

1. Можливість обрати будь-яку назву для компанії, якої немає в Державному реєстрі юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань.

2. Відповідальність перед боржниками учасники несуть тільки в межах своїх вкладів до статутного капіталу ТОВ (активами, які є у власності юридичної особи).

3. Нескладна правова процедура розподілу прибутку між учасниками товариства.

4. Необмежена кількість засновників, в тому числі із залученням іноземних суб'єктів права.

Разом з тим, необхідно наголосити і на деяких недоліках організаційно-правової форми товариства з обмеженою відповідальністю, порівняно з діяльністю засновника стартапу як фізичної особи-підприємця:

Більш складна процедура державної реєстрації (необхідність розробки пакету документів для подання державному реєстратору: статут, протокол установчих зборів, засвідчені належним чином зразки підписів тощо).

Необхідність формування статутного капіталу, визначення частки кожного з учасників, призначення директора.

Обов'язкове застосування реєстраторів розрахункових операцій та/або програмних реєстраторів розрахункових операцій незалежно від обсягу річного доходу.

Більш складна та триваюча процедура припинення бізнесу. Наприклад, процедура ліквідації ТОВ вимагає, зокрема, оформлення протоколу загальних зборів щодо прийняття рішення про ліквідацію та обрання ліквідатора, засвідчення справжності підписів на протоколі у нотаріуса, подання до державного реєстратора протоколу, здійснення розрахунків з кредиторами, проведення податкової перевірки тощо.

Разом з тим, власне державна реєстрація товариства з обмеженою відповідальністю здійснюються на безоплатній основі протягом 24 годин після звернення. Таким чином, засновники несуть витрати, пов'язані тільки зі збиранням документів, які необхідні для державної реєстрації [11].

Підсумовуючи вимогу Декларації щодо забезпечення державами простої процедури державної реєстрації стартапів, яка не потребує значних витрат засновників, можливо зробити висновок, що, порівняно з країнами ЄС, в Україні існує доволі швидка та безкоштовна процедура.

2. Наявність ефективних служб підтримки засновників стартапів.

Розглядаючи досвід ЄС в аспекті відповідності зазначеній вимозі Декларації, в першу чергу зупинимося на проекті «Explore the Berlin Ecosystem», [12] який реалізується Департаментом економіки, енергетики та державних підприємств Берліну. На веб-порталі проекту існує низка категорій, застосовування яких надає ефективну багатоаспектну допомогу стартапам. Власне діяльність такого веб-сайту є прикладом існування єдиної платформи щодо стартапів.

Шляхом застосування цієї платформи стартапи на ранніх стадіях їх розвитку (чи їх засновники на етапі ідеї) можуть одержати інформацію про:

1. Перелік державних (публічних) послуг та засобів підтримки стартапів. Наприклад, у Берліні засновник стартапу може звернутися Інвестиційного банку Берліну за одержанням позики. Департамент економіки, енергетики та державних підприємств Берліну на конкурсній основі надає стипендію в обсязі від 1000 до 2000 євро на особу за місяць на період від шести до дванадцяти місяців на підвищення їх кваліфікації та реалізацію проектів (переважно у сферах ІТ, цифровізації та інтернаціоналізації). При цьому обов'язковою умовою для засновників є наявність розробленого бізнес-плану та прототипу, а також можливість часткового самостійного фінансування [13]. Федеральний екологічний фонд Німеччини надає підтримку стартапам на етапі заснування та стартапам, з дня державної реєстрації яких пройшло не більше 5 років, що діють у сфері «зелених технологій». Розмір гранту становить до 125 000 євро за проект тривалістю до 24 місяців [14].

2. Засоби фінансування венчурного капіталу. Так, 21 грудня 2020 року було прийнято Керівництво

Федерального Міністерства економіки та енергетики щодо субсидування венчурного капіталу від приватних інвесторів для молодих інноваційних компаній INVEST – Субсидія для венчурного капіталу (набуло чинності 01 січня 2021 року). Цікавим є той факт, що розуміння інноваційних компаній у цьому Керівництві відрізняється від вищенаведених проектів державної підтримки стартапів. Так, інноваційна компанія, в розумінні цього акту, має відповідати наступним вимогам: бути молодшою 7 років, бути зареєстрованою у зоні Європейської економічної зони та мати філію або постійне представництво в Німеччині, бути малою, тобто мати до 50 працівників, з якими укладено трудовий договір із повною зайнятістю, а також річний оборот/дохід до 10 мільйонів євро, а також мати ознаку інноваційної (перелік інноваційних галузей визначений цим Керівництвом), яка може підтверджуватися відповідною інформацією з Комерційного реєстру або незалежним експертом, що внесений до реєстру відповідних експертів [15].

3. Заходи підтримки, спрямовані на допомогу у переїзді засновників до Німеччини та реєстрації там стартапу. Із вказаною метою діє зокрема веб-платформа Startup Mate Berlin, [16] Business Location Center спрямований на підтримку засновників, які іммігрують з країн, що не є членами ЄС [17].

Крім того, в Німеччині діють і загальнодержавні веб-портали, спрямовані на надання комплексної інформації для засновників стартапів. Ключовим з цих порталів є «Existenzgründungsportal des BMW» [18] який керується Федеральним Міністерством економіки та енергетики. На вказаному порталі міститься значний обсяг правової інформації необхідної для започаткування стартап-діяльності в Німеччині, зокрема, вимоги до нового бізнесу, питання оподаткування та адміністративних послуг, планування створення стартапу з переліком орієнтовних питань, спрямованих на допомогу визначенню засновника з певними специфіками наступної бізнес-діяльності.

Таким чином, можна зробити висновок, що в Німеччині діє мережа веб-порталів, заснованих державними органами федерального та місцевого рівнів, які діють з метою надання комплексної актуальної інформації про чинне нормативно-правове регулювання створення та діяльності стартапів та різносторонні засоби державної підтримки стартапів. Функціонування таких веб-порталів значним чином сприяє привабливості Німеччини у здійсненні в цій державі інноваційної діяльності стартапів.

В аспекті вищевказаного, необхідно зазначити, що в Україні відсутній єдиний веб-сайт, на якому обліковувався би значний обсяг актуальної інформації щодо заснування та діяльності стартапів. Так, вказана інформація за галузевою спрямованістю зна-

ходиться на значній кількості веб-сайтів органів державної влади, органів місцевого самоврядування та веб-сайтах державних установ. Наприклад, на сайтах Центрів надання адміністративних послуг обліковується інформація щодо переліку послуг, які надаються, в тому числі, і суб'єктам підприємницької діяльності, із зазначенням переліку документів, необхідних для отримання послуги, її вартості, підстави та строку надання. На інформаційно-комунікаційній платформі «Розумні правові інновації», створеної НДІ правового забезпечення інноваційного розвитку НАПрН України міститься низка правової інформації щодо інноваційної діяльності в Україні, що, зокрема, включає в себе зразки юридичних документів, термінологічний показник, базу національного та іноземного законодавства з інноваційної діяльності тощо [19].

Разом з тим, існує потреба в створенні єдиної загальнонаціональної бази даних з питань заснування та діяльності стартапів, у якій обліковувалася актуальна правова інформація, інформації про грантової пропозиції та інші можливості для засновників стартапів, діяльність про всіх суб'єктів інноваційної інфраструктури, що надають послуг стартапам тощо.

Вказане підтверджується і положеннями Декларації «Startup Nations Standard» основний зміст якої свідчить про спрямованість ЄС до цифровізації взаємовідносин між державною та стартапами, а також спрощення та здешевлення процедур реєстрації та ведення інноваційної діяльності. Наведена Декларація та приклади реалізації окремих її складових мають бути враховані Україною для формуванні та реалізації інноваційної політики.

Висновки. Провідними тенденціями розвитку законодавства держав ЄС є спрощення порядку та «здешевлення» вартості державної реєстрації стартапів, цифровізація комунікації між їх засновниками та державними органами, сприяння створенню єдиного веб-порталу, на якому обліковується всі актуальна інформація необхідна для реєстрації та діяльності стартапів, у тому числі, про наявні адміністративні послуги, їх вартість, строк надання, актуальні грантові пропозиції та засоби державної підтримки тощо. Порівняно з аналізованими державами-членами ЄС Україна в цілому відповідає вимозі Декларації «Startup Nations Standard» про швидкість та вартість державної реєстрації стартапів, а також опублікування актуальної інформації для засновників про перелік необхідних документів та деталі надання послуг. Разом із тим, удосконалення потребує інформаційна підтримка стартапів в аспекті функціонування єдиного веб-порталу з актуальними даними про можливості одержання стартапами підтримки та іншою правовою інформацією необхідною у їх діяльності.

ЛІТЕРАТУРА

1. Глібко С. В., Атаманова Ю. Є., Черкасов О. В. та ін. Аналіз правового регулювання діяльності інноваційних структур, підтримки малого та середнього підприємництва в Україні (регіональний аспект). Харків : Право, 2018. 96 с.
2. Подрез-Ряполова І. В. Правові засади формування та розвитку інноваційного потенціалу. *Право та інноваційне суспільство*. № 1 (16) 2021. С. 37–40.
3. Карбовська К. А. Окремі питання правового забезпечення функціонування стартапів. *Право та інновації*. 2018. № 4 (24). С. 7–13. URL: <http://pti.org.ua/index.php/ndipzir/article/view/432>.
4. Котяй Т. В. Технологія стартапів в системі закладів вищої освіти та наукових установ. *Цифрові трансформації України 2020: виклики та реалії* : зб. наук. пр. НДІ ПЗІР НАПрН України № 1 за матеріалами круглого столу (м. Харків, 18 верес. 2020 р.) / за ред. А. В. Стріжкової. Харків : НДІ ПЗІР НАПрН України, 2020. С. 80–87.
5. Гуляева Л., Жук Л. Стартап-движение в Украине как инновационная модель для устойчивого развития бизнеса. URL: https://www.researchgate.net/publication/311327646_STARTAP-DVIZENIE_V_UKRAINE_KAK_INNOVACIONNAA_MODEL_DLA_USTOJCIVOGO_RAZVITIA_BIZNESA_The_development_of_startup_entrepreneurship_in_Ukraine_as_an_innovation_model_for_sustainable_development_of_busines.
6. Declaration on the EU Startup Nations Standard of Excellence. <https://startupnationsstandard.eu/>.
7. Luzar I. Samo tri EU članice nisu potpisale deklaraciju za pomoć startupovima. Pogadate, Hrvatska je među njima. *Telegram*. 2021. URL: <https://www.telegram.hr/biznis-tech/samo-tri-zemlje-u-eu-nisu-potpisale-deklaraciju-za-pomoc-startupovima-pogadate-hrvatska-je-medu-njima/>.
8. Start-up innovative: sospesa la costituzione e la modificazione dell'atto costitutivo di s.r.l. con modello standard informatico. URL: <https://www.to.camcom.it/start-innovative-sospesa-la-costituzione-e-la-modificazione-dellatto-costitutivo-di-srl-con-modello>.
9. Costituzione di una startup innovativa nel 2021: cosa è, chi può farlo, quanto costa. Iubenda. URL: <https://www.iubenda.com/it/srl/help/5106-la-startup-innovativa>.
10. Офіційний сайт порталу «Дія». URL: <https://diia.gov.ua/services/reestraciya-fop>.
11. Реєстрація ЮО (ТОВ). Офіційний сайт Кабінету Міністрів України. URL: <https://www.kmu.gov.ua/service/reestraciya-yuo-tov>.
12. Explore the Berlin Ecosystem. URL: <https://startup-map.berlin/intro>.
13. The Berlin Startup Scholarship. Senate Department for Economics, Energy and Public Enterprises. URL: <https://www.berlin.de/sen/wirtschaft/en/business-support/start-up-funding/funding-and-financing/funding/artikel.819310.en.php>.
14. Leitfaden für das Green Start-up-Programm der Deutschen Bundesstiftung Umwelt (DBU). URL: <https://www.dbu.de/2433publikation1553.html>.
15. Bundesministerium für Wirtschaft und Energie Richtlinie zur Bezuschussung von Wagniskapital privater Investoren für junge innovative Unternehmen INVEST – Zuschuss für Wagniskapital. URL: https://www.bmwi.de/Redaktion/DE/Downloads/I/invest-richtlinie-bezuschussung-wagniskapital-private-investoren-bundesanzeiger.pdf?__blob=publicationFile&v=8.
16. Офіційний сайт «Startup Mate Berlin». URL: <https://startup-mate.wjb.de/>.
17. Офіційний сайт «Business Location Center». URL: <https://www.businesslocationcenter.de/>.
18. Офіційний сайт «Existenzgründungsportal des BMW». URL: <https://www.existenzgruender.de/EN/Home/inhalt.html>.
19. Офіційний сайт інформаційно-комунікаційної платформи «Розумні правові інновації». URL: <https://smartlawin.ndipzir.org.ua/>.

REFERENCES

1. Hlibko S. V., Atamanova Yu. Ye., Cherkasov O. V. et al. (2018). Analiz pravovoho rehuliuвання diialnosti innovatsiinykh struktur, pidtrymky maloho ta serednoho pidpriemnytstva v Ukraini (rehionalnyi aspekt). S. V. Hlibko (Ed.). Kharkiv: Pravo [in Ukrainian].
2. PPodrez-Riapolova I. V. (2021). Pravovi zasady formuvannya ta rozvytku innovatsiinoho potentsialu. *Pravo ta innovatsiine suspilstvo – Law and innovation society*, 1(16), 37–40 [in Ukrainian].
3. Karbovska K. A. (2018). Okremi pytannia pravovoho zabezpechennia funktsionuvannya startapiv. *Pravo ta innovatsii – Law and innovation*, 4(24), 7–13. URL: <http://pti.org.ua/index.php/ndipzir/article/view/432> [in Ukrainian].

4. Kotiai T. V. (2020). Tekhnolohiia startapiv v systemi zakladiv vyshchoi osvity ta naukovykh ustanov. *Tsyfrovii transformatsii Ukrainy 2020: vyklyky ta realii: zb. nauk. pr. NDI PZIR NAPRN Ukrainy № 1 za materialamy kruhloho stolu (m. Kharkiv, 18 veres. 2020 r.) – Digital Transformations of Ukraine 2020: Challenges and Realities: Proceedings of the Round Table*. A. V. Strizhkova (Ed.). Kharkiv: NDI PZIR NAPRN Ukrainy, 80–87 [in Ukrainian].
5. Gulyayeva L., Zhuk L. (2016). Startap-dvizheniye v ukraine kak innovatsionnaya model dlya ustoychivogo razvitiya biznesa. *Ustoychivoye razvitiye – Sustainable Development, 2(IV), 21-30*. URL: https://www.researchgate.net/publication/311327646_STARTAP-DVIZENIE_V_UKRAINE_KAK_INNOVACIONNAA_MODEL_DLA_USTOJCIVOGO_RAZVITIA_BIZNESA_The_development_of_startup_entrepreneurship_in_Ukraine_as_an_innovation_model_for_sustainable_development_of_busines [in Russian].
6. Declaration on the EU Startup Nations Standard of Excellence. <https://startupnationsstandard.eu/> [in English].
7. Luzar I. (2021). Samo tri EU članice nisu potpisale deklaraciju za pomoć startupovima. Pogadate, Hrvatska je među njima. Telegram. URL: <https://www.telegram.hr/biznis-tech/samo-tri-zemlje-u-eu-nisu-potpisale-deklaraciju-zapomoc-startupovima-pogadate-hrvatska-je-medu-njima> [in Spain].
8. Start-up innovative: sospesa la costituzione e la modificazione dellatto costitutivo di s.r.l. con modello standard informatico. URL: <https://www.to.camcom.it/start-innovative-sospesa-la-costituzione-e-la-modificazione-dellatto-costitutivo-di-srl-con-modello> [in Spain].
9. Costituzione di una startup innovativa nel 2021: cosa è, chi può farlo, quanto costa. Iubenda. URL: <https://www.iubenda.com/it/srl/help/5106-la-startup-innovativa> [in Spain].
10. Ofitsiyni sait portalu «Diia». URL: <https://diia.gov.ua/services/reestraciya-fop> [in Ukrainian].
11. Reiestratsiia YuO (TOV). Ofitsiyni sait Kabinetu Ministriv Ukrainy. URL: <https://www.kmu.gov.ua/service/reestraciya-yuo-tov> [in Ukrainian].
12. Explore the Berlin Ecosystem. URL: <https://startup-map.berlin/intro> [in English].
13. The Berlin Startup Scholarship. Senate Department for Economics, Energy and Public Enterprises. URL: <https://www.berlin.de/sen/wirtschaft/en/business-support/start-up-funding/funding-and-financing/funding/artikel.819310.en.php> [in English].
14. Leitfaden für das Green Start-up-Programm der Deutschen Bundesstiftung Umwelt (DBU). URL: <https://www.dbu.de/2433publikation1553.html> [in Germany].
15. Bundesministerium für Wirtschaft und Energie Richtlinie zur Bezuschussung von Wagniskapital privater Investoren für junge innovative Unternehmen INVEST – Zuschuss für Wagniskapital. URL: https://www.bmwi.de/Redaktion/DE/Downloads/I/invest-richtlinie-bezuschussung-wagniskapital-private-investoren-bundesanzeiger.pdf?__blob=publicationFile&v=8 [in Germany].
16. Ofitsiyni sait «Startup Mate Berlin». URL: <https://startup-mate.wjb.de/> [in Ukrainian].
17. Ofitsiyni sait «Business Location Center». URL: <https://www.businesslocationcenter.de/> [in English].
18. Ofitsiyni sait «Existenzgründungsportal des BMW». URL: <https://www.existenzgruender.de/EN/Home/inhalt.html> [in Ukrainian].
19. Ofitsiyni sait informatsiino-komunikatsiinoi platformy “Rozumni pravovi innovatsii”. URL: <https://smartlawin.ndipzir.org.ua/> [in Ukrainian].

ЗАВАДСКАЯ АНГЕЛИНА

адвокат, младший научный сотрудник НИИ правового обеспечения
инновационного развития НАПрН Украины

ПРАВОВЫЕ ТЕНДЕНЦИИ РЕГУЛИРОВАНИЯ СТАРТАПОВ В ЕС

Инновационная деятельность является одним из ведущих двигателей национальных экономик. Ключевым субъектом на рынке инновационных работ, товаров и услуг является стартап как новосозданный субъект хозяйствования, основной сферой деятельности которого являются инновации. В связи с этим, в настоящее время в Европейском Союзе прослеживается тенденция реформирования национального и наднационального законодательства с целью обеспечения максимально эффективного содействия учреждению и деятельности стартапов в ЕС.

Ключевые слова: стартап, Декларация «Startup Nations Standard», инновационная деятельность, государственная регистрация, административные услуги.

ZAVADSKA ANHELINA

Barrister, Research Assistant of Scientific and Research Institute of Providing Legal Framework for the Innovative Development of NALS of Ukraine

LEGAL TENDENCIES OF STARTUP REGULATION IN THE EU

Problem setting. The development of information and communication technologies, digitalization of society, the transition of consumers to the sphere of electronic interaction with the seller of goods, services, works causes the need for legal support for the effective development of innovative sectors of the economy. At the same time, first of all, it is necessary to take into account the needs of innovative newly created business entities - startups, the legal nature and specifics of which do not have a common understanding in Ukraine and abroad. At the same time, startups are the main “consumers” of grant proposals and contribute to attracting additional investment, including foreign, in the economies of individual countries. That is why the European Union (hereinafter - the EU) in its policy in 2021 has set a course to maximize the incentive to establish startups in the EU as people already living in Member States and immigrants from third countries, because it is from the level of innovative entrepreneurship depends on the economic stability and potential of the future of the state.

Analysis of recent researches and publications. Recent research and publications on the subject. Scientists such as S. Blank, J. Guzman., S. Stern., S. Glibko, K. A. Karbovska, TV Kotyai, L. Gulyaeva, L. Zhuk and others.

The target of research is to conduct a comprehensive analysis of legal trends in the development of startups in the EU and compliance with these trends in regulations and law enforcement practices of Ukraine.

Article's main body. Today in the EU the signing of the Declaration “Startup Nations Standard” is in the final stage. By analyzing the content of this Declaration, at an early stage of development of startups it is possible to identify the following vectors of development of legal regulation of EU countries:

- 1) fast state registration of the startup (as a general rule - 1 day, however, in exceptional cases related to the need for additional checks - no more than a week);
- 2) the cost of administrative services related to registration may not exceed 100 EUR.
- 3) availability of effective support services for startup founders;
- 4) the existence of a single web portal, which has all the relevant legal information on the registration procedure, administrative fees and funding opportunities;
- 5) availability of electronic support system, including from other EU countries;
- 6) recognition of legal documents of other EU countries as confirmation of startup registration.

The same Declaration provides for cooperation with non-EU countries, which includes, on the one hand, an accelerated procedure, visa issuance for persons planning to register a startup in an EU member state, which can be achieved by having a startup partner from the state. EU, or the presence of such a founder of relevant experience in conducting innovative business, and on the other - to encourage the return to the EU of startups whose founders emigrated to other countries.

In addition, it is declared to reduce the tax burden and simplify administrative procedures, in order to implement the guiding principle of supporting EU business - “Think Small First”.

As of March 2021, the Declaration of Startup Nations Standard has been signed by 24 EU member states and only 3 countries are refraining from signing: Hungary, Bulgaria and Croatia.

Conclusions and prospects of the development. The leading trends in the development of EU legislation are to simplify the procedure and “reduce” the cost of state registration of startups, digitalization of communication between their founders and government agencies, promoting a single web portal that takes into account all relevant information necessary for registration and operation of startups. about available administrative services, their cost, term of granting, actual grant offers and means of state support, etc.). Compared to the analyzed EU member states, Ukraine generally meets the requirements of the Declaration “Startup Nations Standard” on the speed and cost of state registration of startups, as well as the publication of relevant information for founders on the list of required documents and details of services. At the same time, information support for startups needs to be improved in terms of the functioning of a single web portal with up-to-date data on the opportunities for startups to receive support and other legal information necessary for their activities.

Keywords: startup, Declaration “Startup Nations Standard”, innovation, state registration, administrative services.

За ДСТУ 8302:2015 цю статтю слід цитувати:

Завадська А. Т. Правові тенденції регулювання стартапів у ЄС. *Право та інновації*. 2021. № 3 (35). С. 112–118.